

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

1. **ความเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน** รัฐธรรมนูญฉบับนี้มีได้เกิดจากการมีส่วนร่วมและได้รับความเห็นชอบจากองค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนอย่างแท้จริงเพราะนอกจากข้อเสนออย่างกว้างแก้ไขรัฐธรรมนูญของสมาชิก สสร. จะเป็นความเห็นของสมาชิกแต่ละท่าน ซึ่งไม่ได้เป็นความเห็นขององค์กร ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาคประชาสังคมโดยรวมแล้ว หลังจาก สสร. 99 คน ซึ่งเลือกตั้งมาจากบุคคลหลากหลายสาขาวิชาชีพ จังหวัดละ 1 หรือ 2 คน ได้ยกร่างรัฐธรรมนูญขึ้น (ในความเป็นจริงมีนักวิชาการเพียงไม่กี่คนที่มียุทธศาสตร์) ได้มีการทำประชาพิจารณ์โดยใช้แบบสอบถามในลักษณะให้ประชาชนเลือกว่าจะรับหรือไม่รับข้อเสนอในแต่ละประเด็น สสร. ยกร่างขึ้น โดยมีได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอที่ประชาชน ตลอดจนองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมเสนอมาแก้ไขปรับปรุงแต่อย่างใด และหลังจากนั้น สสร. ได้เสนอร่างรัฐธรรมนูญให้รัฐสภาพิจารณาหรือไม่รับร่างรัฐธรรมนูญทั้งฉบับ โดยไม่ให้สิทธิในการแก้ไขหรือปรับปรุงร่างรัฐธรรมนูญแต่อย่างใด และได้มีกระบวนการลงเสียงออกมาเรียกร้องให้รัฐสภารับรองรัฐธรรมนูญ โดยอ้างว่า หากไม่รับรัฐธรรมนูญฉบับนี้ก็จะไม่มีประชาธิปไตย ซึ่งทำให้รัฐสภาซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนของประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมในพิจารณาให้ความเห็นชอบอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะ นอกจากข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญแต่ละท่านได้เสนอแล้ว ควรเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมได้มีโอกาสให้ข้อคิดเห็นในลักษณะที่เป็นความเห็นร่วมขององค์กรในการแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบ อำนาจหน้าที่ขององค์กร และการดำเนินงานขององค์กรนั้น ตลอดจนในเรื่องที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิประโยชน์ขององค์กรนั้น ๆ ด้วย เช่น หากเป็นเรื่องของอำนาจศาล ควรให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง ได้มีความเห็นเป็นทางการจากศาลโดยการประชุมใหญ่ของศาลฎีกาหรือผู้พิพากษาทั้งหมด สำหรับองค์กรภาครัฐ ควรให้กระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานของรัฐทั้งหมดมีสิทธิส่งความเห็นของหน่วยงานในเรื่องที่รับผิดชอบ เช่น กระทรวงกลาโหม และหน่วยงานด้านความมั่นคง ให้ความเห็นในเรื่องนโยบาย ตลอดจนการดำเนินงานของรัฐในเรื่องของความมั่นคง กระทรวงเศรษฐกิจ ทั้งคลัง อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และคมนาคมให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการยกร่างรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้อง กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุขก็ควรมีสิทธิให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในเรื่องที่รับผิดชอบ เนื่องจากเป็นผู้ที่ปฏิบัติงานและรู้ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการอย่างแท้จริง ทางภาคเอกชนควรมีข้อเสนอแนะจากสภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม สมาคมธนาคารไทย ภาคประชาสังคมทั้งมหาวิทยาลัยและองค์กรเอกชนที่ดูแลเรื่องเศรษฐกิจ สังคม ควรมีโอกาสได้ให้ความเห็นขององค์กรและ สสร. ควรนำไปประกอบการพิจารณายกร่างรัฐธรรมนูญด้วย และในการทำ

ประชาพิจารณ์ควรรวบรวมข้อเสนอกจากองค์กรภาครัฐ เอกชน และประชาสังคมให้ประชาชนได้พิจารณาอย่างเต็มที่ด้วย

2. ปัญหาที่เกิดขึ้นในการใช้บังคับรัฐธรรมนูญ

2.1 รัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้รับการขนานนามว่า เป็นรัฐธรรมนูญที่ยาวที่สุดในโลกฉบับหนึ่ง เพราะแทนที่จะบัญญัติเฉพาะหลักการและหลักกฎหมายในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่มาและการใช้อำนาจอธิรัฐหรือกลไกการปกครองและการตรวจสอบอำนาจรัฐ แต่เป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติที่ลงเอยละเอียดทั้งในเรื่องของวิธีพิจารณาและกระบวนการในการคัดสรรและเลือกตั้งบุคคลผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและองค์กรอิสระที่สลับซับซ้อน ซึ่งทำให้กระบวนการในการแต่งตั้งผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในองค์กรอิสระ เช่น กกต. ปปช. ใช้เวลานานมาก และเมื่อได้เลือกมาแล้วก็ยังมีปัญหาในเรื่องคุณสมบัติซึ่งมีการตรวจสอบกันอีก ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้

2.2 เป็นรัฐธรรมนูญที่ยกว้างขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะแก้ไขปัญหาการได้มาซึ่งอำนาจทางการเมืองโดยมิชอบ และเพื่อจะตรวจสอบและป้องกันการประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงมุ่งเน้นในเรื่องตัวบุคคลมากกว่าจะปรับปรุงระบบให้มีการกำหนดคุณสมบัติและกระบวนการสรรหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในลักษณะที่เป็นเรื่องของอุดมการณ์และเป็นนามธรรม และไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เช่น ผู้ที่จะดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระต้องเป็นผู้ที่มีความเป็นกลางทางการเมือง ต้องไม่มีความเกี่ยวข้องกับนักการเมือง หรือการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจะหาเสียงมิได้ ทำได้แต่การแนะนำตัว ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และเมื่อได้รับเลือกมาแล้ว ปฏิบัติหน้าที่เพียงไม่นานก็ถูกตรวจสอบและต้องลาออกโดยยังมีทันได้ปฏิบัติหน้าที่ เช่น กรณี ปปช. ที่ขึ้นเงินเดือนให้กับตัวเองถูกเรียกร้องให้ลาออก เป็นต้น

2.3 เป็นรัฐธรรมนูญซึ่งทำให้ระบบการถ่วงดุลอำนาจรัฐทั้งสาม คือ อำนาจอธิปไตย บริหาร และตุลาการ มีความเสียหายที่สุดตั้งแต่ที่เคยมีรัฐธรรมนูญมา โดยเฉพาะอำนาจตุลาการได้ถูกลิดรอนอำนาจไปโดยศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ เช่น กกต. ทำให้เกิดความสับสนในเรื่องอำนาจหน้าที่ของศาลต่าง ๆ รวมทั้งกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนเป็นอย่างยิ่ง เช่น ในกรณีของศาลรัฐธรรมนูญซึ่งควรมีอำนาจหน้าที่ในการวินิจฉัยข้อกฎหมายกลับทำหน้าที่ของศาลยุติธรรม เช่น การพิจารณาคดีปิดทรัพย์สินของนักการเมือง และศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นศาลชั้นเดียวที่จำเลยไม่มีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกา

2.4 เป็นรัฐธรรมนูญที่ดูเหมือนว่าจะมีบทบัญญัติที่ให้หลักประกันในเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้มากที่สุด (บทบัญญัติที่ว่าด้วยสิทธิเสรีภาพมีถึง 41 มาตรา) แต่ในทางปฏิบัติ การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพไม่สามารถดำเนินการได้ตามบทบัญญัติต่าง ๆ เนื่องจากมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ของประชาชนอยู่เพียง 5 มาตรา

บทบัญญัติที่สมควรได้รับการแก้ไขหรือไม่ควรนำกลับมาใช้ในรัฐธรรมนูญใหม่

1. บททั่วไป (มาตรา 7)

ควรบัญญัติให้มีความชัดเจนว่า ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่บังคับแก่กรณีใด ให้ผู้ใดเป็นผู้วินิจฉัยให้เป็นไปตามประเพณีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เพราะที่ผ่านมาได้มีการตีความว่า มาตรา 7 เป็นเรื่องที่ยุทธธรรมนูญบัญญัติให้เป็นพระราชอำนาจในการทรงวินิจฉัยว่าจะตีความรัฐธรรมนูญว่าอย่างไร ซึ่งเมื่อพิจารณาจากกรณียบัญญัติกฎหมายอื่น ๆ ทั้งกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา ซึ่งมีบทบัญญัติในลักษณะเดียวกันแล้ว มาตรานี้น่าจะเป็นบทบัญญัติที่ให้ตุลาการรัฐธรรมนูญเป็นผู้วินิจฉัยตีความ

2. หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย

โดยที่ไทยเป็นภาคีของกติกาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิของพลเมือง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีสถานะเป็นสนธิสัญญาที่มีผลผูกพันประเทศไทย และถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญของประชาคมโลกที่บัญญัติในเรื่องของสิทธิเสรีภาพที่รัฐจะต้องให้ความคุ้มครองแก่ประชาชนของตน ซึ่งควรจะนำมาใช้เป็นบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญของประเทศไทยในหมวดนี้ได้ทั้งหมด โดยเฉพาะข้อบทของอนุสัญญาตั้งแต่ข้อ 1 ถึงข้อ 21 ที่ได้ระบุถึงสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างชัดเจนในทุกเรื่อง ทั้งสิทธิทางด้านชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน การแสดงออกทางความคิดเห็น การนับถือศาสนา การได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายทั้งจากกระบวนการยุติธรรมทางศาล และสิทธิทุกอย่างที่เป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ และมีบทบัญญัติซึ่งเป็นข้อยกเว้นให้รัฐสามารถดำเนินการในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาได้ในกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์สาธารณะไว้ด้วย ซึ่งบทบัญญัติของกติกาสหประชาชาติดังกล่าวสามารถใช้ในการตีความให้ครอบคลุมถึงการกระทำของรัฐหรือสิทธิของประชาชนไว้ได้อย่างกว้างขวาง ครอบคลุมทุกเรื่อง โดยไม่จำเป็นจะต้องบัญญัติลงไปในรายละเอียดซึ่งควรจะให้ไปบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับพระราชบัญญัติได้

3. หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

มาตรา 74 เพื่อให้รัฐดำเนินการในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่การรักษาอธิปไตย ความมั่นคงของชาติ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในสภาพการณ์ของการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์อย่างรวดเร็ว

ควรปรับปรุงบทบัญญัติว่า รัฐต้องดำเนินการและส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ทั้งในเรื่องการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการพัฒนา บทพื้นฐานของความเสมอภาคและความเคารพในบูรณาภาพแห่งดินแดน และตามกฎหมายระหว่างประเทศ

มาตรา 87 บทบัญญัติมาตรานี้เป็นการกำหนดระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมสุดขั้ว ซึ่งขัดต่อหลักเศรษฐกิจพอเพียงและเป็นบทบัญญัติที่ลิดรอนอำนาจอธิปไตยของชาติในการออกกฎหมายเพื่อกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเปิดเสรีการค้า การเงิน และการลงทุนให้เป็นไปเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งทำให้ไม่สามารถปกป้องธุรกิจของไทยซึ่งไม่สามารถแข่งขันกับธุรกิจของบริษัทข้ามชาติซึ่งมีเงินทุนและอำนาจในการแข่งขันมากกว่า ตลอดจนไม่สามารถใช้กฎหมายในการป้องกันผลกระทบในทางลบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้า การเงิน และการลงทุน โดยที่ยังไม่มีความพร้อมหรือยังไม่สามารถแข่งขันได้ และโดยที่ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจของไทยได้เข้าร่วมอยู่ในระบบเศรษฐกิจโลกอย่างแยกไม่ได้ เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์และการเปิดเสรีการค้า การเงิน และการลงทุน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกฎกติการะหว่างประเทศ เช่น ความตกลง IMF และ ความตกลง WTO ซึ่งใช้เป็นพื้นฐานในการกำกับดูแลระบบการเงินและการค้าของโลกให้มีการเปิดเสรีเพื่อให้มีการแข่งขันที่เป็นธรรม และเพื่อส่งเสริมการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การจ้างงาน ยกกระดับความเป็นอยู่ของประชาชน และเพื่อส่งเสริมการพัฒนาของประเทศกำลังพัฒนา ระบบกฎหมายที่จะออกมาเพื่อใช้ในการกำกับดูแลการเปิดเสรีการค้าการลงทุนควรจะต้องให้สอดคล้องกับกลไกและระบบเศรษฐกิจแบบเสรี ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของกฎระเบียบระหว่างประเทศ เช่น ความตกลง IMF และ WTO การที่มาตรา 87 ซึ่งบัญญัติให้รัฐยกเลิกและละเว้นการตรากฎหมายและกฎเกณฑ์ที่ควบคุมธุรกิจที่ไม่สอดคล้องกับความจำเป็นทางเศรษฐกิจ และไม่ประกอบกิจการแข่งขันกับเอกชน เป็นบทบัญญัติที่ลิดรอนอำนาจอธิปไตยของรัฐในการกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจโดยเฉพาะการเปิดเสรีการค้าการลงทุนให้มีความเป็นธรรม และเป็นไปเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาและการปกป้องผลประโยชน์อันสำคัญองชาติและการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยิ่ง บทบัญญัติของมาตรานี้จึงควรบัญญัติในลักษณะที่ให้รัฐออกกฎหมายที่ทำให้รัฐสามารถกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจของไทย ซึ่งปัจจุบันได้เข้าไปรวมอยู่ในระบบเศรษฐกิจโลกให้เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเพื่อให้มีการดำเนินการเปิดเสรีการค้า การเงิน และการลงทุนบนพื้นฐานของกฎระเบียบระหว่างประเทศ ซึ่งได้แก่ ความตกลง IMF และ WTO

ซึ่งให้สิทธิประเทศกำลังพัฒนาในการเปิดเสรีการเงิน การค้า และการลงทุนตามลำดับความพร้อมและความสามารถในการกำกับดูแลและการแข่งขัน เพื่อให้ระบบเศรษฐกิจระหว่างประเทศมีความเป็นธรรมและสมดุล และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศกำลังพัฒนา

ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงควรแก้ไขบทบัญญัติมาตราที่ว่า รัฐต้องสนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบเสรีโดยอาศัยกลไกตลาดกำกับดูแลให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม คู่แข่งของผู้บริโภคและกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจให้เป็นไปในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติและประชาชน และป้องกันผลกระทบในทางลบที่จะเกิดจากการเปิดเสรีการค้าการเงิน และการลงทุน โดยดำเนินการทางด้านนโยบายและการออกกฎหมายที่ใช้ในการกำกับดูแลระบบเศรษฐกิจที่มีความชัดเจนแน่นอน เพื่อส่งเสริมระบบการเงิน การค้า และการลงทุน และระบบเศรษฐกิจทั้งในประเทศและระหว่างประเทศให้เป็นไปเพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ รวมทั้งเพื่อปกป้องผลประโยชน์อันสำคัญหรือความมั่นคงของชาติ รวมทั้งเพื่อป้องกันผลกระทบหรือความเสียหายซึ่งจะเกิดขึ้นกับระบบเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติที่จะเกิดขึ้นจากการเปิดเสรีการค้าการลงทุนด้วย

ศาลรัฐธรรมนูญ ควรยกเลิกและใช้บทบัญญัติว่าด้วยตุลาการรัฐธรรมนูญของรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ 2534 แทน ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

1. การสรรหาและแต่งตั้งตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา 255 ถึง 258 ให้ความสำคัญกับตัวบุคคลมากกว่าระบบ และมีความสลับซับซ้อนและลงรายละเอียดมากถึงขั้นระบุตำแหน่งของผู้ที่จะมาเป็นกรรมการสรรหา เช่น ต้องเป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์ หรือต้องเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการสูงสุด หรือไม่ต่ำกว่าศาสตราจารย์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่เป็นหลักประกันของการมีส่วนร่วมในการสรรหาจากทุกอำนาจและจากประชาชนจากทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง โดยเฉพาะการที่ให้วุฒิสภาเป็นผู้ให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งผู้ที่จะเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพราะหากจะให้ถือว่าศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรอิสระ ซึ่งใช้อำนาจแทนประชาชนทั้งหมด ก็ควรจะได้รับความเห็นชอบจากทั้งสองสภา

2. ความสับสนซ้ำซ้อนระหว่างอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญกับศาลยุติธรรมตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจในการพิจารณาวินิจฉัยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งน่าจะเป็นการวินิจฉัยในประเด็นข้อกฎหมายที่มีองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องยกขึ้นให้วินิจฉัยตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ แต่ที่ผ่านมา ศาลรัฐธรรมนูญได้ปฏิบัติหน้าที่เหมือนกับเป็นศาลอาญา เช่น ในกรณีของข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการปกปิดบัญชีทรัพย์สินของ

นายกรัฐมนตรี ซึ่งได้มีการนำพยานหลักฐานทั้งพยานบุคคลและเอกสารที่ ปปช. มาเสนอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาดูตรวจสอบ และมีการดำเนินกระบวนการวิธีพิจารณาเช่นเดียวกับในศาลอาญาเพื่อพิสูจน์ว่าผู้ถูกกล่าวหากระทำความผิดจริงหรือไม่ ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าจะไม่ถูกต้อง การดำเนินการกับผู้ปฏิบัติชดบทบัญญัติรัฐธรรมนูญในเรื่องหน้าที่ของผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองที่จะต้องเปิดเผยทรัพย์สินเป็นเรื่องของประชาชนที่จะตรวจสอบ ควรจะเป็นเรื่องของศาลยุติธรรมที่จะเป็นผู้พิจารณาพิพากษา และเมื่อศาลได้ตัดสินแล้ว จึงค่อยนำคำพิพากษาของศาลยุติธรรมมาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดให้ถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งการเมืองนั้นออกจากหน้าที่ และมีการลงโทษผู้กระทำความผิดตามกฎหมายต่อไป

3. การที่องค์ประกอบของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีทั้งผู้ที่เป็นผู้พิพากษาซึ่งเป็นนักกฎหมาย และมีผู้ที่เป็นนักรัฐศาสตร์ และการวินิจฉัยให้ทำโดยเสียงข้างมาก ทำให้ศาลรัฐธรรมนูญมิได้มีสถานะเป็นศาล เพราะหากมีกรณีที่ตุลาการจำนวนหนึ่งมีความเห็นหรือวินิจฉัยไปในทางที่เห็นว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองได้กระทำความผิดในข้อหาปกปิดทรัพย์สินซึ่งมีโทษอาญา แต่จะมีผู้ใช้ข้อพิจารณาทางด้านรัฐศาสตร์ว่า หากให้บุคคลผู้นั้นต้องรับผิดและจะทำให้ไม่สามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองต่อไปได้ จะเป็นเหตุให้มีปัญหาต่อการปกครอง ก็จะเป็นการใช้เหตุผลทางรัฐศาสตร์มาลบล้างคำวินิจฉัยทั้งในด้านข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่ตุลาการที่เป็นนักกฎหมายได้ให้คำวินิจฉัยไว้ ซึ่งก็จะทำให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญไม่มีความเที่ยงธรรมตามเจตนารมณ์ และอาจทำให้ถูกแทรกแซงจากผู้มีผลประโยชน์ทางการเมืองได้ด้วย

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

1. กระบวนการสรรหาและแต่งตั้งมีความสลับซับซ้อนเป็นอย่างยิ่ง เช่นเดียวกับองค์กรอิสระอื่น และการที่ให้วุฒิสภาเป็นผู้ให้ความเห็นชอบก็มิได้เป็นการมอบอำนาจจากประชาชนให้แก่องค์กรนี้อย่างแท้จริง เพราะไม่ได้รับความเห็นชอบจากสภาผู้แทนราษฎรด้วย การกำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็น กกต. เป็นการกำหนดโดยใช้หลักการซึ่งเป็นอุดมคติที่ในทางปฏิบัติยากที่จะหาผู้ที่มีคุณสมบัติดังกล่าวมาดำรงตำแหน่งได้ และเน้นที่ตัวบุคคลมากกว่าการใช้ระบบการตรวจสอบในเรื่องการทุจริต ประพฤติมิชอบ ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายที่มีอยู่แล้ว ทำให้ไม่สามารถได้บุคคลในอุดมคติมาเป็น กกต. ดังที่ได้เห็นอยู่แล้ว

2. อำนาจหน้าที่ของ กกต. รัฐธรรมนูญฉบับ 2540 บัญญัติให้ กกต. เป็นองค์กรที่ใช้ อำนาจรัฐทั้งสามอำนาจ คือ นิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการอย่างเบ็ดเสร็จ โดยไม่มีการถ่วงดุลอย่างที่เป็นมาในอดีตเลย โดย กกต. เป็นผู้ที่มีอำนาจหน้าที่ในการออกกฎระเบียบและจัดการเลือกตั้ง และเป็น ผู้ตรวจสอบการทุจริตในการเลือกตั้ง และเป็นผู้ที่ตัดสินชี้ขาดว่าผู้ใดเป็นผู้ที่กระทำการทุจริตในการเลือกตั้ง ซึ่งควรเป็นอำนาจของศาลยุติธรรมมากกว่า ในอดีต กกต. เป็นหน่วยงานของรัฐบาลซึ่งมีหน้าที่จัดการเลือกตั้งและตรวจสอบ รวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้ง ซึ่งเมื่อมีหลักฐานก็จะฟ้องร้องต่อศาลของจังหวัดที่มีการเลือกตั้งให้เป็นผู้พิจารณาพิพากษา และผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำการทุจริตในการเลือกตั้งมีสิทธิที่จะอุทธรณ์ได้ 1 ครั้งด้วย ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้ก็จะทำให้การตัดสินคดีทุจริตเลือกตั้งซึ่งมีโทษอาญาเป็นไปตามกระบวนการยุติธรรมที่ถูกต้อง แต่กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญในเรื่องของการเลือกตั้งกลับให้อำนาจ กกต. ในการที่จะตรวจสอบและให้ใบเหลืองแก่ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่าดำเนินการซึ่งเป็นการผิดกฎหมายเลือกตั้ง แต่ยังไม่ตัดสินคดีและให้คณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ออกใบแดงเพื่อตัดสินว่าผู้ใดทำการอันเป็นการทุจริตหรือผิดกฎหมายเลือกตั้ง ซึ่งจะทำให้บุคคลผู้นั้นไม่มีสิทธิที่จะลงสมัครเลือกตั้งอีก ซึ่งกระบวนการดังกล่าวเป็นเรื่องของการใช้อำนาจบริหาร และทำให้ผู้ที่ถูกกล่าวหาไม่ได้รับสิทธิในการที่จะได้รับการพิจารณาจากศาลยุติธรรม นอกจากนี้ กฎหมายเลือกตั้งยังบัญญัติให้ กกต. มีเวลาที่จะตรวจสอบและชี้ขาดว่าบุคคลใดได้กระทำการทุจริตหรือขัดต่อกฎหมายเลือกตั้งได้ถึง 1 ปีหลังจากวันเลือกตั้ง โดยให้มีการรับรองผลการเลือกตั้งเพื่อให้ ส.ส. และ ส.ว. ได้ดำรงตำแหน่งไปก่อน ซึ่งการที่กฎหมายบัญญัติไว้อย่างนั้น ทำให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภา กล่าวคือ ได้ผู้ที่ยังไม่ได้รับการตรวจสอบโดยครบถ้วนถึงความซื่อสัตย์สุจริตและคุณสมบัติที่จะเป็นสมาชิกสภาให้ไปปฏิบัติงานไปก่อน และเมื่อ กกต. ได้ทำการตรวจสอบและมีคำวินิจฉัยว่าบุคคลผู้นั้นกระทำการอันเป็นการทุจริตหรือขัดกฎหมายเลือกตั้ง และจะต้องพ้นจากสมาชิกภาพไป ทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่ว่าจะในเรื่องการลงคะแนนเสียงหรือการออกความเห็นก่อนหน้านั้นมีปัญหาว่าจะมีผลผูกพันหรือเป็นโมฆะ ซึ่งทำให้มีผลเสียหายต่องานรัฐสภาเป็นอย่างยิ่ง ด้วยเหตุผลดังกล่าว สภาว่างรัฐธรรมนูญจึงอาจพิจารณากำหนดอำนาจหน้าที่ของ กกต. ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้านั้นทั้งหมด กล่าวคือ ให้ กกต. ซึ่งอาจแต่งตั้งจากหน่วยงานของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งทำหน้าที่ในการจัดเตรียมการเลือกตั้งและรับการร้องเรียนเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้ง โดยมีหน้าที่ที่จะรวบรวมพยานหลักฐานเกี่ยวกับการทุจริตเลือกตั้งเสนอต่อศาลประจำจังหวัดในเขตที่มีการเลือกตั้ง และให้มีพระราชกฤษฎีกาที่จะออกในกรณีที่มีการเลือกตั้งกำหนดให้ศาลพิจารณาพิพากษาคดีที่มีการร้องเรียนเรื่องทุจริตเลือกตั้งให้เสร็จภายในเวลา 1 เดือน และให้ผู้ถูกกล่าวหาที่มีสิทธิอุทธรณ์คำพิพากษาไปยังศาลอุทธรณ์ได้ 1 ครั้ง โดยให้ศาลอุทธรณ์ตัดสินให้เสร็จภายใน 2 สัปดาห์ และหากศาลพิพากษาเห็นว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งกระทำความผิดกฎหมายเลือกตั้งจริงก็ให้ตัดสินคดีและจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ และให้หากมีหลักฐานว่ามีการทุจริตอีก ก็ให้ กกต. ฟ้องศาลอีกครั้งหนึ่งและให้ดำเนิน

กระบวนการพิจารณาทางศาลจนถึงชั้นอุทธรณ์ให้เสร็จภายใน 1 เดือน และให้มีการรับรองผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ได้รับการพิจารณาโดยศาลว่ามีได้มีความผิดให้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทั้ง ส.ส. และ ส.ว. ได้ โดยที่รัฐธรรมนูญทุกฉบับได้บัญญัติระยะเวลาตั้งแต่วันเลือกตั้งจนถึงวันที่ให้มีการเปิดรัฐสภาและตั้งคณะรัฐมนตรีไว้ 90 วัน หากได้มีการดำเนินการตรวจสอบและให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่ถูกกล่าวหาได้รับการพิจารณาพิพากษาจากศาลได้ถึง 2 ครั้ง น่าจะทำให้สมาชิกรัฐสภาที่ได้รับเลือกตั้งให้มีดำรงตำแหน่งเป็นผู้ที่ได้รับการตรวจสอบอย่างรอบคอบแล้ว หลังจากนั้น เมื่อได้เริ่มปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ ส.ส. หรือ ส.ว. ไปแล้ว หากประพฤติปฏิบัติมิชอบก็ให้มีการใช้ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีบทบัญญัติที่กำหนดโทษสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่กระทำการทุจริตหรือประพฤตินิชอบไว้อย่างรุนแรงให้มีผลอย่างจริงจัง โดยไม่ต้องใช้องค์กฤษฎีการ เช่น ป.ป.ช. เป็นผู้มาดำเนินการตรวจสอบ แต่ให้สำนักงานอัยการดำเนินคดีกับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวต่อศาลยุติธรรม และให้มีการพิจารณาพิพากษาไปตามกฎหมายซึ่งมีบัญญัติไว้อยู่แล้ว

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งการเมือง

บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในเรื่องนี้เป็นบทบัญญัติที่มีผลกระทบต่อหลักกฎหมายว่าด้วยกระบวนการยุติธรรมทางอาญา และละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชนที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายด้วยความเสมอภาคอย่างร้ายแรงที่สุด

1. ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้ว่าจะประกอบด้วยคณะผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีรวมถึง 9 คน แต่ก็เป็นศาลชั้นเดียวซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาและถูกพิพากษาลงโทษในคดีทุจริตหรือประพฤตินิชอบซึ่งมีโทษร้ายแรงไม่สามารถอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เพราะคำพิพากษาของศาลให้ถือเป็นที่สุด การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ในลักษณะนี้มีผลเป็นการละเมิดกติกาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิพลเมืองซึ่งเป็นสนธิสัญญาที่ไทยเป็นภาคีและเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่รองรับเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนเอาไว้ เปรียบเสมือนเป็นรัฐธรรมนูญของประชาคมโลก เนื่องจากข้อ 14 (5) ของกติกาสหประชาชาติดังกล่าวกำหนดว่า บุคคลทุกคนซึ่งถูกคำพิพากษาลงโทษในคดีอาญา ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยคณะตุลาการเหนือขึ้นไปเพื่อทบทวนคำพิพากษาในคดีอาญาดังกล่าว ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของประชาชนทุกคนที่จะได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

2. บทบัญญัติมาตรานี้ขัดแย้งกับบทบัญญัติมาตรา 5 และมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญ ที่บัญญัติว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายโดยเสมอภาคกัน ดังนั้นเมื่อบุคคลซึ่งมิได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีสิทธิที่จะอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาในคดีอาญา แต่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีสิทธิ จึงเป็นการที่ไม่ได้รับความคุ้มครองโดยเสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน

3. การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งเป็นศาลชั้นเดียวพิจารณาพิพากษาคดีโดยใช้เสียงข้างมาก เป็นการขัดหลักกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ซึ่งผู้ที่จะถูกพิพากษาลงโทษจะต้องได้รับการพิสูจน์โดยปราศจากข้อสงสัยว่ากระทำหรืองดเว้นกระทำการใด ๆ ที่กฎหมายบัญญัติไว้ที่เป็นความผิด หากให้มีการพิพากษาโดยลงคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่ง แสดงว่ายังมีตุลาการอีกน้อยกว่ากึ่งหนึ่งเห็นว่าจำเลยไม่ได้กระทำความผิด ทั้งในข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย การพิพากษาลงโทษผู้ถูกกล่าวหาอาจไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายดังกล่าว อนึ่ง คำพิพากษาศาลที่นำเข้าสู่การประชุมใหญ่ของศาลฎีกาในการพิจารณาในข้อกฎหมาย

4. การที่ผู้ถูกกล่าวหาและพิพากษาลงโทษไม่สามารถอุทธรณ์หรือฎีกาได้จะทำให้เสียสิทธิพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญแล้ว หากผู้ถูกกล่าวหาได้รับการพิพากษาว่าไม่ได้กระทำความผิด อัยการหรือปปช. ซึ่งเป็นโจทก์ก็ไม่สามารถอุทธรณ์หรือฎีกาได้ซึ่งจะทำให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นผิดไปเลย และการที่กฎหมายบัญญัติให้ศาลพิพากษาโดยใช้เสียงข้างมากก็อาจเป็นการเปิดช่องให้ผู้ถูกกล่าวหาดำเนินการโดยมิชอบเพื่อให้ผู้พิพากษาซึ่งก็เป็นมนุษย์ปุถุชนตัดสินใจที่จะลงคะแนนเพื่อช่วยให้ผู้ถูกกล่าวหาพ้นผิดได้อย่างง่ายดาย ดังนั้น ควรยกเลิกบทบัญญัติศาลฎีกาแผนกคดีอาญาและการเมือง และไม่ควรรนำกลับมาบรรจุไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ ทั้งนี้ หากผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ว่า ส.ส. ส.ว. หรือ นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี รวมทั้งผู้พิพากษาศาลฎีกา หากมีการกระทำอันเป็นการทุจริตหรือประพฤติมิชอบในการปฏิบัติหน้าที่ ก็ให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญาซึ่งมีบทบัญญัติที่กำหนดการกระทำ ความผิดของบุคคลดังกล่าวไว้แล้ว โดยมีบทกำหนดโทษที่รุนแรงกว่าประชาชนทั่วไปด้วยมาใช้บังคับให้มีผลจริงจัง เช่น ที่ประเทศเวียดนามได้มีการตรวจสอบและดำเนินคดีกับรัฐมนตรีหลายกระทรวงที่มีพฤติกรรมทุจริตคอร์รัปชัน และได้ตัดสินให้มีโทษจำคุกไปแล้วหลายคน

1. ความเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน - ไม่จริง
- สภาร่างรัฐธรรมนูญ (สสร.) ไม่ได้เป็นผู้แทนประชาชน 99 คนที่เลือกมาจากบุคคลทุกสาขาวิชาชีพ จังหวัดละ 1 หรือ 2 คน ไม่อาจถือว่าเป็นผู้แทนอย่างแท้จริง

- ในกระบวนการยกร่างมีนักวิชาการที่มีความรู้ด้านกฎหมายไม่ก็คนที่มิชอบบทบาทหลักในการยกร่าง โดยเป็นการให้ความเห็นและข้อเสนอแนะของตนโดยมิได้เปิดให้คณะอาจารย์จากสถาบันการศึกษาอื่นได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้ง ๆ ที่เมื่อนักกฎหมายที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านกฎหมายปกครองอีกเป็นจำนวนมาก

- การทำประชาพิจารณ์หลังจากที่ สสร. ยกร่างรัฐธรรมนูญเสร็จแล้วทำในรูปแบบสอบถามให้ประชาชนเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบมิได้ให้เลือกแสดงความเห็น และเมื่อได้ให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ในบทบัญญัติมาตราใดแล้วก็ไม่ทราบว่าจะดำเนินการต่อไปอย่างไร นำมาปรับปรุงหรือไม่ หรือใช้ร่างเดิมของ สสร.

- เมื่อผ่านการพิจารณาแล้ว มีการนำร่างรัฐธรรมนูญมาเสนอรัฐสภาในการประชุมร่วมกัน โดยรัฐสภามีสิทธิเพียงให้ความเห็นชอบหรือรับหรือไม่รับรัฐธรรมนูญทั้งฉบับเท่านั้น โดยไม่มีสิทธิแก้ไขปรับปรุงอีก ซึ่งในขณะที่มีการเสนอร่างรัฐธรรมนูญให้รัฐสภาพิจารณานั้น มีกระบวนการเชิงวอกออกมาแสดงพลังกดดันให้รัฐสภารับร่างรัฐธรรมนูญ โดยกล่าวอ้างว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน ถ้าใครไม่รับถือว่าไม่เป็นประชาธิปไตย เมื่อรัฐสภาโดยเฉพาะสภาผู้แทนราษฎรไม่มีสิทธิในการตรวจแก้ไขปรับปรุงการกล่าวอ้างว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน จึงเป็นการกล่าวอ้างที่ไม่เป็นความจริง เพราะสภาผู้แทนซึ่งถือว่าเป็นผู้แทนราษฎรตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยไม่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการยกร่างและไม่มีสิทธิในการแก้ไขปรับปรุงแต่อย่างใด

2. เป็นรัฐธรรมนูญที่มีบทบัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากที่สุด - ไม่จริง รัฐธรรมนูญฉบับก่อนหน้าก็รับรองสิทธิเสรีภาพทุกเรื่องของประชาชนโดยครบถ้วนอยู่แล้วทั้งสิทธิเสรีภาพในชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน สิทธิในการแสดงความคิดเห็น การนับถือศาสนา สิทธิในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง และสิทธิของพลเมืองทุกด้านที่เป็นไปตามอนุสัญญาของสหประชาชาติ แต่ที่ทำให้รัฐธรรมนูญฉบับนี้ดูเหมือนจะให้สิทธิเสรีภาพมากเพราะมีการบัญญัติลงไปในรายละเอียดโดยนำกฎหมายวิธีบัญญัติ เช่น ป.วิอาญาเข้ามาบัญญัติใช้ในรัฐธรรมนูญ เช่น บุคคลจะถูกจับกุมคุมขังโดยไม่มีหมายศาลเกิน 48 ชั่วโมงไม่ได้ จึงทำให้รัฐธรรมนูญฉบับประชาชนเป็นฉบับที่ยาวที่สุดในโลก และหมวดสิทธิเสรีภาพซึ่งมีอยู่ถึง 41 มาตรา ในขณะที่หมวดที่ว่าด้วยหน้าที่ของประชาชนมีเพียง 5 มาตรา เป็นเพียงสิทธิเสรีภาพบนตัวอักษรเท่านั้น และที่สำคัญกว่าคือการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่แล้วอย่างจริงจังเท่านั้นที่จะทำให้กฎหมายรัฐธรรมนูญมีความหมาย โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกายซึ่งมีบทบัญญัติกฎหมายทั้งกฎหมายอาญาและวิอาญาให้หลักประกันที่ชัดเจนในเรื่องของการจับกุมคุมขังและทำให้เสียสิทธิเสรีภาพอย่างชัดเจนอยู่แล้ว

3. เป็นรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมืองและพัฒนาระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่

3.1 เพื่อให้มีพรรคการเมืองที่เข้มแข็งและมีความมั่นคงทางการเมือง บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญจึงทำให้พรรคไทยรักไทยได้คะแนนเสียงในสภามากที่สุด และเป็นรัฐบาลพรรคเดียวที่มีเสียงในสภาเกิน 2 ใน 3 ซึ่งทำให้พรรคฝ่ายค้านไม่สามารถถ่วงดุลและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล เนื่องจากมีคะแนนไม่พอตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและ

3.2 เป็นรัฐธรรมนูญที่มีความมุ่งหมายในการป้องกันแก้ไขปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองทั้งสมาชิกวุฒิสภาและคณะรัฐมนตรี จึงมีบทบัญญัติที่กำหนดกระบวนการคัดเลือกและตรวจสอบผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอย่างละเอียด สลับซับซ้อน นอกจากจะทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติเหมือนการหาพระอรหันต์มาดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว กระบวนการคัดเลือกผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งกำหนดคุณสมบัติผู้ที่จะมาเป็นกรรมการสรรหายังบัญญัติไว้ในลักษณะที่จำกัดเฉพาะบุคคลที่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเท่านั้น โดยไม่ให้ผู้แทนขององค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนและประชาสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมเลย เช่น กรรมการสรรหา กกต. ปปช. นอกจากประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครอง และประธานศาลรัฐธรรมนูญแล้ว ก็เป็นคณบดีคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยของรัฐให้มาเลือกกันเอง 1 หรือ 4 คน หรือผู้ที่จะมีสิทธิเป็นคณะกรรมการสรรหาต้องมีตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองอธิการบดีสูงสุดหรือศาสตราจารย์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการกำหนดคุณสมบัติที่แสดงให้เห็นถึงเจตนาของผู้ร่างที่จะกีดกันบุคคลที่ไม่มีคุณสมบัติเท่าตนเอง

3.3 กระบวนการสรรหาและการกำหนดคุณสมบัติของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมและให้ความเห็นชอบอย่างแท้จริง เนื่องจากเมื่อได้บุคคลที่ผ่านกระบวนการสรรหามาแล้ว ก็มีการเสนอให้ประธานวุฒิสภาเสนอรายชื่อบุคคลให้วุฒิสภาให้ความเห็นชอบ ซึ่งหากจะเป็นการได้รับความเห็นชอบจากประชาชนอย่างแท้จริงแล้ว ควรจะได้รับความเห็นชอบจากการประชุมสภาร่วมซึ่งประกอบด้วย สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา

4. เห็นควรให้คงหลักการเดิมของมาตรา 224 ซึ่งบัญญัติให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการทำสนธิสัญญาทุกเรื่อง นอกจากสนธิสัญญาที่บัญญัติไว้ในวรรค 2 จะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่งได้แก่สนธิสัญญาซึ่งมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขต เขตอำนาจแห่งรัฐ หรือต้องมีการออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา โดยแก้ไขปรับปรุงให้มีความชัดเจนดังนี้

4.1 มาตรา 224 วรรคแรก เห็นควรให้ใช้ข้อความดังต่อไปนี้ “พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำสนธิสัญญาสันติภาพ สนธิสัญญาสงบศึก และสนธิสัญญาอื่นกับนานาประเทศ หรือกับองค์การระหว่างประเทศ” ซึ่งที่ผ่านมา กระทรวงการต่างประเทศในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตรวจสอบสนธิสัญญาที่รัฐบาลทำกับรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์การระหว่าง

ประเทศ และตรวจสอบความสอดคล้องของกฎหมายภายในกับกฎหมายระหว่างประเทศ ดีความว่าเป็น บทบัญญัติที่ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการทำสนธิสัญญาทุกเรื่อง เนื่องจากตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ สนธิสัญญาเป็นความตกลงระหว่างรัฐที่ทำเป็นลายลักษณ์อักษรซึ่งใช้กฎหมายระหว่างประเทศ บังคับ และผู้ที่มีอำนาจในการลงนามผูกพันรัฐ ได้แก่ ประชาชนของรัฐ ผู้นำรัฐบาล หรือรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงการต่างประเทศซึ่งเป็นฝ่ายบริหาร และมาตรา 224 บัญญัติไว้ในหมวด 7 ซึ่งเป็นเรื่องของ คณะรัฐมนตรีที่เป็นฝ่ายบริหาร ซึ่งเมื่ออ่านประกอบกับมาตรา 3 ที่บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจบริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรี จึงต้องตีความว่ารัฐบาลมีอำนาจในการทำสนธิสัญญาทุกเรื่อง ตั้งแต่การเจรจาไปจนถึงการลงนามหรือให้สัตยาบันเพื่อผูกพันตามสนธิสัญญา นอกจากสนธิสัญญาที่ บัญญัติไว้ในวรรค 2 ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

4.2 มาตรา 224 วรรค 2 เห็นควรให้คงหลักการเดิมของรัฐธรรมนูญ 2540 ที่ บัญญัติให้รัฐบาลต้องเสนอสนธิสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตอำนาจแห่งรัฐ หรือ จะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา โดยเห็น ควรให้แก้ไขคำว่า “เขตอำนาจแห่งรัฐ” เพื่อให้มีความชัดเจนด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

4.2.1 หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขต เนื่องจากอาณาเขตหรือ ดินแดน (territory) เป็นพื้นที่ซึ่งรัฐมีอำนาจอธิปไตย (sovereignty) ทั้งอำนาจนิติบัญญัติ บริหาร และ ตุลาการ ในทุกเรื่อง และโดยที่ดินแดนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของความเป็นรัฐตามกฎหมายระหว่าง ประเทศ ดังนั้น หนังสือสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตจึงมีบทเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่ซึ่งรัฐมี อำนาจอธิปไตย และเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นรัฐ จึงเป็นสนธิสัญญาที่ควรจะได้ ได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภา ซึ่งถือว่าได้รับความเห็นชอบจากประชาชนทั้งหมดอย่างแท้จริง

4.2.2 สนธิสัญญาที่มีบทเปลี่ยนแปลงเขตอำนาจแห่งรัฐ

คำว่า “เขตอำนาจของรัฐ” ซึ่งได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2534 เป็นครั้งแรก เป็นข้อความที่นำมาจากข้อบทของอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมาย ทะเล ค.ศ. 1982 ซึ่งหมายถึง เขตไหล่ทวีปและเขตเศรษฐกิจจำเพาะซึ่งรัฐชายฝั่งมีสิทธิอธิปไตย (sovereign rights) และเขตอำนาจ (jurisdiction) ในการสำรวจและแสวงประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติมีชีวิตและไม่มีชีวิต การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การสร้างเกาะ เทียม และการก่อสร้างแท่นขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ คำว่า “เขตอำนาจแห่งรัฐ” จึงหมายถึง เขตพื้นที่นอกอาณาเขตที่รัฐมีสิทธิอธิปไตย และเขตอำนาจ (jurisdiction) ซึ่งรัฐสามารถใช้อำนาจรัฐทั้งสาม เฉพาะในบางเรื่องดังกล่าวข้างต้น ซึ่งแตกต่างจากเขตพื้นที่ในอาณาเขตที่รัฐสามารถใช้อำนาจอธิปไตย ทั้งสามในทุกเรื่อง แต่โดยที่ในการยกร่างมาตรา 224 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 ซึ่งได้นำข้อความของ มาตรา 187 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2534 มาใช้ทั้งหมด โดยมีได้มีการจัดทำคำอธิบายถึงที่มาของคำว่า “เขตอำนาจแห่งรัฐ” จึงทำให้ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยในกรณีที่รัฐบาลจะให้สัตยาบันเพื่อเข้าเป็น

ภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพตีความคำว่า “เขตอำนาจของรัฐ” มีความหมายไม่แตกต่างไปจากคำว่า “เขตอธิปไตยแห่งชาติ” และการที่รัฐจะต้องออกพระราชบัญญัติให้การเป็นไปตามสัญญา และได้วินิจฉัยให้รัฐบาลต้องเสนออนุสัญญาให้รัฐสภาให้ความเห็นชอบก่อนที่จะไปดำเนินการให้สัตยาบันเพื่อเข้าเป็นภาคี ซึ่งการตีความดังกล่าวไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์และหลักการที่ผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2534 ได้เสนอไว้ ดังนั้น เพื่อความชัดเจนในการตีความบทบัญญัติรัฐธรรมนูญมาตรานี้ กระทรวงการต่างประเทศจึงเห็นควรเสนอแก้ไขคำว่า “เขตอำนาจของรัฐ” เป็น “เขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือเขตอำนาจตามสนธิสัญญาหรือกฎหมายระหว่างประเทศ”

4.2.3 สนธิสัญญาซึ่งต้องมีการออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา เป็นไปตามหลักกฎหมายสนธิสัญญาและกฎหมายระหว่างประเทศที่ว่า รัฐที่ทำสัญญาจะต้องปฏิบัติตามสัญญา (Pacta Sunt Servanda) และจะยกข้อขัดข้องของกฎหมายภายในขึ้นเป็นเหตุที่จะไม่ปฏิบัติตามสนธิสัญญาไม่ได้ ซึ่งทำให้รัฐบาลมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบกฎหมายระดับพระราชบัญญัติที่บังคับใช้ในขณะนั้นว่า มีเพียงพอที่จะทำให้รัฐสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีตามสนธิสัญญาที่ได้ไปตกลงไว้โดยครบถ้วนแล้วหรือไม่ เช่น การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการก่อการร้าย ซึ่งรัฐจะต้องออกกฎหมายที่กำหนดให้การกระทำที่ระบุไว้ในสัญญาเป็นความผิดฐานก่อการร้าย และมีบทกำหนดโทษ และให้ศาลมีเขตอำนาจในการพิจารณาพิพากษาคดีไม่ว่าความผิดนั้นจะกระทำที่ใดในโลก หากกฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ได้ให้อำนาจรัฐไว้ ก็ต้องมีการออกหรือแก้ไขพระราชบัญญัติ เช่น ประมวลกฎหมายอาญา ให้สามารถดำเนินการตามพันธกรณีได้ เป็นต้น และเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ โดยที่อำนาจในการตราพระราชบัญญัติเป็นของฝ่ายนิติบัญญัติหรือรัฐสภา ดังนั้น การที่รัฐบาลจะไปทำสนธิสัญญาซึ่งต้องมีการตราหรือแก้ไขพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสัญญา จึงควรได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

ด้วยเหตุผลดังกล่าว กระทรวงการต่างประเทศจึงขอเสนอข้อความสำหรับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ เรื่องอำนาจหน้าที่ในการทำสนธิสัญญาดังนี้

“พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจในการทำสนธิสัญญาสันติภาพ สนธิสัญญาสงบศึก และสนธิสัญญาอื่น กับนานาประเทศหรือกับองค์การระหว่างประเทศ

สนธิสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตประเทศไทยหรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามสนธิสัญญา หรือกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามสนธิสัญญา ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา”

5. สำหรับข้อเรียกร้องของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญและองค์การภาคประชาสังคมที่เห็นว่าควรมีบทบัญญัติที่ให้รัฐสภาได้เข้ามามีส่วนรับรู้และให้ความเห็นชอบก่อนที่รัฐบาลจะไปเจรจาทำสนธิสัญญา ซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน หรือผลประโยชน์อันสำคัญทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมของชาติ และเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินการของรัฐบาลในการเจรจาทำสนธิสัญญาที่มีลักษณะดังกล่าวด้วยนั้น

กระทรวงการต่างประเทศขอเรียนเสนอให้นำข้อเรียกร้องดังกล่าวไปบัญญัติไว้ในหมวดที่ว่าด้วยแนวนโยบายแห่งรัฐซึ่งกำหนดบทบาทภารกิจของรัฐที่จะต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ทั้งด้านการต่างประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ว่าในการแถลงนโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภาก่อนที่จะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ รัฐบาลจะต้องแถลงนโยบายและชี้แจงรายละเอียดว่าจะดำเนินการตามนโยบายที่แถลงไว้ได้อย่างไร เช่น หากมีนโยบายที่จะเจรจาทำความตกลงเขตการค้าเสรี ก็ต้องชี้แจงวัตถุประสงค์หลักการ ผลดีผลเสียของการทำความตกลงให้รัฐสภาได้ทราบและให้ความเห็นในการแก้ไขปรับปรุงก่อน ซึ่งเมื่อรัฐสภาให้ความเห็นชอบต่อนโยบายที่รัฐบาลแถลงแล้ว รัฐบาลก็สามารถดำเนินการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรีตามหลักการและเงื่อนไขที่ได้แถลงนโยบายไว้กับรัฐสภา และหลังจากนั้นรัฐสภาก็สามารถตรวจสอบการดำเนินการของรัฐบาลในเรื่องการเจรจาทำสนธิสัญญาเขตการค้าเสรีโดยใช้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจรัฐสภาโดยคณะกรรมการในการเชิญรัฐมนตรีหรือผู้แทนจากหน่วยงานภาครัฐที่รับผิดชอบในเรื่องการเจรจาชี้แจงและสอบถามถึงการดำเนินการตามนโยบายและหลักการที่ได้แถลงไว้ก่อนที่รัฐบาลจะเริ่มปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งคณะกรรมการรัฐสภาย่อมมีสิทธิและอำนาจในการที่จะขอข้อมูลและให้ข้อคิดเห็นตลอดจนข้อเสนอแนะ เพื่อให้รัฐบาลปรับปรุงแก้ไขในสิ่งที่รัฐบาลได้ดำเนินการที่ไม่สอดคล้องกับหลักการและวิธีการที่ได้ชี้แจงไว้ในการแถลงนโยบายของรัฐบาลได้

สำหรับการที่จะให้มีบทบัญญัติที่กำหนดให้รัฐบาลต้องเสนอสนธิสัญญาเพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนจะไปดำเนินการเจรจานั้น น่าจะขัดต่อหลักการของรัฐธรรมนูญที่กล่าวถึงข้างต้นที่บัญญัติให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจในการทำสนธิสัญญา ซึ่งรวมถึงการเจรจาและการลงนามหรือให้สัตยาบันผูกพันตามสนธิสัญญาทุกเรื่อง นอกจากใน 3 กรณีที่กล่าวถึงข้างต้น ซึ่งจะต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อน

6. หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 74 เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพการณ์ของโลกในปัจจุบัน ซึ่งประเทศไทยต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินความสัมพันธ์กับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศในทุกเรื่อง ทั้งการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการพัฒนา กระทรวงการต่างประเทศจึงเห็นสมควรเสนอปรับปรุงบทบัญญัติมาตรา 74 ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดบทบาทหน้าที่ของรัฐในด้านการต่างประเทศ โดยใช้ข้อความว่า “รัฐต้องดำเนิน

ความสัมพันธ์และความร่วมมือกับนานาประเทศและองค์การระหว่างประเทศในทุกระดับทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและประชาสังคม เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อชาติ ทั้งในเรื่องการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และการพัฒนา บทพื้นฐานของการเคารพซึ่งอิปไตยแห่ง ดินแดน ความเสมอภาค ผลประโยชน์ร่วมกัน และเป็นไปตามกฎหมายระหว่างประเทศ”

7. หมวด 3 สิทธิและเสรีภาพของชนชาวไทย โดยที่ประเทศไทยเป็นภาคีของกติกา สหประชาชาติว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและสิทธิของพลเมือง และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทาง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่ต้องปฏิบัติตาม และต้อง มีกฎหมายภายในที่สอดคล้องกับสนธิสัญญาดังกล่าวเพื่อรองรับการปฏิบัติตามพันธกรณีด้วย โดยที่ กติกาสหประชาชาติทั้งสองฉบับถือได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญของประชาคมโลกที่บัญญัติในเรื่องสิทธิ เสรีภาพของประชาชนไว้อย่างชัดเจนในทุกเรื่อง ทั้งสิทธิทางด้านชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน การทำงาน การศึกษา วัฒนธรรม การแสดงออกทางความคิดเห็น การนับถือศาสนา การได้รับความคุ้มครองภายใต้ กฎหมายทั้งจากกระบวนการยุติธรรมทางศาล และสิทธิทุกอย่างที่เป็นสิทธิพื้นฐานของมนุษย์ และมี บทบัญญัติซึ่งเป็นข้อยกเว้นให้รัฐสามารถดำเนินการในสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของอนุสัญญาได้ ในกรณีที่มีความจำเป็น เพื่อรักษาความมั่นคงหรือประโยชน์สาธารณะด้วย กระทรวงการต่างประเทศ จึงเห็นควรเสนอให้สภาร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาปรับปรุงบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540 หมวดสิทธิ และเสรีภาพ ซึ่งได้บัญญัติเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนไว้อย่างกว้างขวางและลงเอยละเอียดมาก โดยนำหลักการและสาระสำคัญของกติกาสหประชาชาติทั้งสองฉบับดังกล่าวมาแก้ไขปรับปรุง บทบัญญัติต่าง ๆ ในหมวดสิทธิและเสรีภาพให้มีความครบถ้วนสอดคล้องโดยสมบูรณ์ ซึ่งจะทำให้ รัฐธรรมนูญของไทยมีบทบัญญัติที่ให้หลักประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนโดยครบถ้วนทุกเรื่องตาม พันธกรณีที่กำหนดไว้ในกติกาสหประชาชาติ และทำให้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญมีความกระชับ โดย ไม่จำเป็นจะต้องมีบทบัญญัติลงไปในรายละเอียดในเรื่องดังกล่าว ซึ่งควรบัญญัติไว้ในกฎหมายระดับ พระราชบัญญัติ

ทั้งนี้ กระทรวงการต่างประเทศขอเสนอให้นำข้อบทสำคัญของอนุสัญญาสหประชาชาติ ที่ไทยกำลังพิจารณาเข้าเป็นภาคี เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมาน และอนุสัญญาว่าด้วย การคุ้มครองบุคคลจากการกระทำให้สาบสูญ (Enforced disappearance) มาบัญญัติไว้ในหมวดสิทธิ และเสรีภาพด้วย

8. เห็นควรให้ยกเลิกบทบัญญัติว่าด้วยศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทาง การเมืองเนื่องจากเป็นศาลชั้นเดียวที่จำเลยไม่มีสิทธิอุทธรณ์หรือฎีกา เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่ขัดกับ พันธกรณีของประเทศไทยตามข้อ 14 (5) ของกติกาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

8.1 ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง แม้ว่าจะประกอบด้วยคณะผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งเป็นองค์คณะในการพิจารณาพิพากษาคดีรวมถึง 9 คน แต่ก็ยังเป็นศาลชั้นเดียว ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่ถูกกล่าวหาและถูกพิพากษาลงโทษในคดีทุจริตหรือประพฤติมิชอบซึ่งมีโทษร้ายแรงไม่สามารถอุทธรณ์หรือฎีกาได้ เพราะคำพิพากษาของศาลให้ถือเป็นที่สุด การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติให้อำนาจศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไว้ในลักษณะนี้มีผลเป็นการละเมิดบทบัญญัติข้อ 14 (5) ของกติกาสหประชาชาติว่าด้วยสิทธิพลเมืองซึ่งเป็นสนธิสัญญาที่ไทยเป็นภาคีและเป็นกฎหมายระหว่างประเทศที่รองรับเรื่องสิทธิเสรีภาพของประชาชนเอาไว้ เปรียบเสมือนเป็นรัฐธรรมนูญของประชาคมโลก เนื่องจากข้อ 14 (5) ของกติกาสหประชาชาติดังกล่าวกำหนดว่า บุคคลทุกคนซึ่งถูกคำพิพากษาลงโทษในคดีอาญา ย่อมมีสิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยคณะตุลาการเหนือชั้นขึ้นไปเพื่อทบทวนคำพิพากษาในคดีอาญาดังกล่าว ซึ่งเรื่องนี้เป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งของประชาชนทุกคนที่จะได้รับความเป็นธรรมจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

8.2 บทบัญญัติมาตรานี้ขัดแย้งกับบทบัญญัติมาตรา 5 และมาตรา 30 ของรัฐธรรมนูญที่บัญญัติว่า บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองภายใต้กฎหมายโดยเสมอภาคกัน ดังนั้น เมื่อบุคคลซึ่งมิได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีสิทธิที่จะอุทธรณ์และฎีกาคำพิพากษาในคดีอาญาแต่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่มีสิทธิ จึงเป็นการที่ไม่ได้รับความคุ้มครองโดยเสมอภาคภายใต้กฎหมายเดียวกัน
